

Faktu lapa

ECHA-16-FS-05-LV

SVARĪGA INFORMĀCIJA PAKĀRTOTAJIEM LIETOTĀJIEM

Drošības datu lapas un iedarbības scenāriji

Šajā faktu lapā sniegts īss pārskats pakārtotajiem lietotājiem par drošības datu lapām un iedarbības scenārijiem. Tajā aprakstīts, kas ir drošības datu lapas un iedarbības scenāriji, kad tie jāpiegādā un kas pakārtotajiem lietotājiem jādara, tos saņemot.

Ja jūs rūpnieciskajā vai profesionālajā darbībā izmantojat bīstamas ķīmiskas vielas, piegādātājiem parasti ir jāpiegādā jums drošības datu lapas.

Tajās var iekļaut papildu informāciju no iedarbības scenārijiem, ko pievieno drošības datu lapām. Iedarbības scenārijos apraksta, kā var kontrolēt vielas iedarbību uz cilvēkiem un vidi, lai garantētu vielas drošu lietošanu.

KĀPĒC TAS IR SVARĪGI?

Drošības datu lapā un iedarbības scenārijos iekļautā informācija palīdz aizsargāt darbiniekus un vidi.

Jums kā ķīmisko vielu lietotājam ir jānosaka un jāpiemēro atbilstoši pasākumi, kurus jums paziņojuši piegādātāji, lai pietiekami kontrolētu riskus.

Ja piegādājat vielas vai maisījumus lejup piegādes ķēdē, jums saviem klientiem jāsniedz attiecīga informācija un atbilstoši ieteikumi par riska pārvaldību.

Pakārtoti lietotāji ir uzņēmumi vai atsevišķi darbinieki, kas savā rūpnieciskajā vai profesionālajā darbībā izmanto ķīmiskas vielas.

KAS IR DROŠĪBAS DATU LAPAS?

Drošības datu lapas sniedz ķīmisko vielu lietotājiem vajadzīgo informāciju, lai palīdzētu aizsargāt cilvēku veselību un vidi. Drošības datu lapā ir šāda informācija:

- informācija par piegādātāju;
- ķīmiskās vielas identificēšana un vajadzīgā informācija par sastāvu, tostarp *REACH* reģistrācijas numurs (ja viela ir reģistrēta) un vielas galvenās tehniskās funkcijas un lietošanas veidi;
- informācija par bīstamības klasifikāciju un marķējumu un iedarbības robežvērtībām cilvēku veselībai un videi;
- ieteikumi par rīkošanos un glabāšanu un iedarbības kontroli;
- norādes par pirmās palīdzības un ugunsdzēsības pasākumiem, drošu pārvadāšanu, iznīcināšanu un rīcību ārkārtas situācijās;
- informācija par vielas vai maisījuma fizikālajām un ķīmiskajām pamatīpašībām (piemēram, šķīdību ūdenī, tvaika spiedienu, biodegradāciju), tostarp informācija par stabilitāti un reaģētspēju. Arī sīka toksikoloģiskā un ekoloģiskā informācija;
- attiecīga informācija par regulējumu. Tā ietver ziņas par to, vai *REACH* reģistrācijas procesā ir sagatavots ķīmiskās drošības novērtējums un vai uz vielu saskaņā ar *REACH* regulu attiecas licencēšana vai ierobežojumi.

Drošības datu lapu formāts un saturs ir noteikts *REACH* regulā.

KAS IR IEDARBĪBAS SCENĀRIJI?

REACH reģistrējams reģistrācijas procesā sagatavo ķīmiskās drošības novērtējumu un iedarbības novērtējumu vielām, kuru reģistrējams daudzums pārsniedz 10 tonnas gadā un kurām ir dažas bīstamas īpašības.

Veicot šo novērtējumu, reģistrējami izstrādā iedarbības scenārijus apzinātajiem vielas lietošanas veidiem. Piegādājot vielu pakārtotajiem lietotājiem, viņi pievieno attiecīgus iedarbības scenārijus.

Iedarbības scenārijos apraksta izmantošanas apstākļus un riska pārvaldības pasākumus, kas jāveic, lai pietiekami kontrolētu riskus cilvēku veselībai un videi.

Iedarbības scenāriji aptver visu vielas dzīves ciklu, tostarp formulēšanu, rūpniecisku un profesionālu galalietošanu, privātu lietošanu un lietošanu izstrādājumos.

Iedarbības scenārija formāts un saturs *REACH* regulā nav noteikts, bet ieinteresētās personas ir vienojušās par vienotu formātu un saturu. Iedarbības scenārijam ir šādas iedaļas:

- virsraksts,
- lietošanas apstākļi, kas ietekmē iedarbību,
- iedarbības aplēse (tā var ietvert riska apraksta pakāpi),
- norādījumi pakārtotajiem lietotājiem, lai novērtētu, vai viņu lietošanas veids atbilst iedarbības scenārija nosacījumiem.

KAD MAN BŪTU JĀSAŅEM DROŠĪBAS DATU LAPAS UN IEDARBĪBAS SCENĀRIJI?

Drošības datu lapa būtu jāsaņem šādos gadījumos:

- ja viela vai maisījums saskaņā ar *CLP* regulu ir klasificēts kā bīstams;
- ja viela ir noturīga, bioakumulatīva un toksiska (*PBT*) vai ļoti noturīga un ļoti bioakumulatīva (*vPvB*);
- ja viela ir iekļauta tādu vielu kandidātu sarakstā, kas rada lielas bažas (*SVHC*)¹.

Taču, ja viela vai maisījums atbilst iepriekš minētajiem kritērijiem, bet to pārdod arī plašai sabiedrībai, drošības datu lapa nav jāpiegādā, izņemot gadījumus, kad pakārtotais lietotājs vai izplatītājs to pieprasa.

Attiecībā uz maisījumiem, kuri nav klasificēti kā bīstami, bet satur dažas bīstamas vielas daudzumā, kas pārsniedz konkrētas robežvērtības, drošības datu lapa būtu jāpiegādā, ja pakārtotie lietotāji vai izplatītāji to pieprasa. Jums būtu jāsaņem attiecīgi iedarbības scenāriji pielikumā vielas drošības datu lapai, ja uzņēmums piegādes ķēdē saskaņā ar *REACH* regulas prasībām ir veicis ķīmiskās drošības novērtējumu un iedarbības novērtējumu.

UN ATTIECĪBĀ UZ MAISĪJUMIEM?

Bīstamu maisījumu piegādātājiem kopā ar maisījuma drošības datu lapu būtu jums jāpaziņo attiecīga informācija no maisījumā esošo vielu iedarbības scenārijiem.

Šo informāciju var paziņot vairākos veidos:

- drošības datu lapai pielikumā var pievienot konsolidētu informāciju par maisījuma drošu lietošanu;
- konsolidētu informāciju par maisījuma drošu lietošanu var iekļaut drošības datu lapas pamatdaļā, galvenokārt 8. iedaļā;

¹ <https://echa.europa.eu/candidate-list-table>

- drošības datu lapai pielikumā var pievienot attiecīgus maisījuma sastāvdaļu iedarbības scenārijus.

Ir pieejama metodika, lai sintezētājiem palīdzētu apzināt attiecīgos paziņojamos riska pārvaldības pasākumus².

Dažas nozaru organizācijas izplatītiem produktu veidiem izstrādā informāciju par maisījumu drošu lietošanu (*SUMI*), izmantojot saskaņotu formātu. Sintezētāji var izvēlēties saviem produktiem atbilstošās *SUMI* veidlapas un pievienot pielikumā drošības datu lapai³.

KAS MAN JĀDARA?

Kad saņemat drošības datu lapu, jums jānosaka un jāpiemēro atbilstoši pasākumi, lai savā ražotnē veiktu pietiekamu risku kontroli.

Tāpat jums būtu jāsalīdzina informācija par vielas vai maisījuma ķīmisko identificēšanu, sastāvu, klasifikāciju un drošu lietošanu ar savā rīcībā esošo informāciju. Novērtējiet neatbilstības un vajadzības gadījumā veiciet korektīvus pasākumus.

Ja kopā ar drošības datu lapu saņemat iedarbības scenārijus, jums vispirms jāpārlicinās, vai saņemtajos iedarbības scenārijos ir iekļauti jūsu lietošanas veidi. Iedarbības scenārijos būtu jābūt iekļautiem lietošanas veidiem jūsu uzņēmumā un paredzamiem jūsu klientu (tostarp darbinieku un patērētāju) lietošanas veidiem.

Pārbaudiet, vai ir aprakstīti arī lietošanas apstākļi, salīdzinot piegādātāja iedarbības scenārijus un to, kā vielu izmantojat jūs un jūsu klienti.

Ja jūsu lietošanas veids un/vai lietošanas apstākļi saņemtajos iedarbības scenārijos nav iekļauti, jums jārikojas!

KO DARĪT, JA MANS LIETOŠANAS VEIDS VAI MANI LIETOŠANAS APSTĀKĻI NAV IEKĻAUTI?

Ja jūsu vai jūsu klientu lietošanas veids vai lietošanas apstākļi saņemtajos iedarbības scenārijos nav iekļauti, jums ir šādas iespējas:

- lūdziet savam piegādātājam piegādāt piemērotu iedarbības scenāriju. Jums, iespējams, būs jāsniedz piegādātājam savu lietošanas veidu un lietošanas apstākļu apraksts⁴;

² [LCID](#).

³ [DUCC vadlīnijas](#).

⁴ Vispirms pārbaudiet, vai nozaru organizācijas jau nav norādījušas šo informāciju lietošanas kartē. Lietošanas kartes ir saskaņots formāts vajadzīgās informācijas par lietošanas veidiem un lietošanas apstākļiem paziņošanai, un tās ir pieejamas [ECHA tīmekļa vietnē](#).

- ieviesiet lietošanas apstākļus, kas aprakstīti saņemtajā iedarbības scenārijā.
- Attiecīgos gadījumos aizstājiet vielu vai procesu ar alternatīvu, kas ietver jūsu lietošanas veidu;
- atrodiet citu piegādātāju, kas var piegādāt iedarbības scenāriju, kurā iekļauts jūsu lietošanas veids;
- veiciet ķīmiskās drošības novērtējumu un sagatavojiet pakārtotā lietotāja ķīmiskās drošības ziņojumu par saviem lietošanas veidiem un drošas lietošanas apstākļiem;
- vajadzības gadījumā informējiet *ECHA*.

Sadarbojieties ar piegādātājiem

- Ja jums rodas šaubas vai jautājumi par informāciju, ko saņemat no piegādātājiem, lūdziet viņiem papildu informāciju.
- Drošības datu lapa būtu nekavējoties jāatjaunina, ja kļūst pieejama jauna informācija par vielas bīstamību vai rodas vajadzība pēc atbilstošākiem riska pārvaldības pasākumiem.
- Drošības datu lapas un iedarbības scenāriji būtu jānodrošina tās EEZ valsts oficiālajā valodā, kurā ķīmiskās vielas tiek piegādātas.
- Ja jums ir jauna informācija par vielu un maisījumu bīstamajām īpašībām vai jūs uzskatāt, ka aprakstītie riska pārvaldības pasākumi nav atbilstoši, jums ir pienākums paziņot šo informāciju saviem piegādātājiem.

VAI MAN JĀZIŅO ECHA?

Jums jāziņo *ECHA*, ja saņemtajā iedarbības scenārijā nav iekļauts jūsu lietošanas veids vai lietošanas apstākļi un ja:

- jūs gatavojat pakārtotā lietotāja ķīmiskās drošības ziņojumu un vielas daudzums konkrētajam lietošanas veidam pārsniedz vienu tonnu gadā;
- jūs esat atbrīvots no pakārtotā lietotāja ķīmiskās drošības ziņojuma gatavošanas, jo lietojat vielu daudzumā, kas kopumā nepārsniedz vienu tonnu gadā;
- jūs esat atbrīvots no pakārtotā lietotāja ķīmiskās drošības ziņojuma gatavošanas, jo lietojat vielu uz ražojumiem un procesiem orientētai pētniecībai un tehnoloģiju izstrādei (*PPORD*).

Pakārtotā lietotāja ķīmiskās drošības ziņojums

Pakārtotā lietotāja ķīmiskās drošības novērtējumā aplūko ar tiem lietošanas veidiem saistītos riskus, kas nav minēti saņemtajos iedarbības scenārijos. Parasti novērtējuma pamatā ir drošības datu lapā minētā informācija par bīstamību.

Jums nav jāgatavo pakārtotā lietotāja ķīmiskās drošības ziņojums, ja:

- lietojat vielu daudzumā, kas kopumā nepārsniedz vienu tonnu gadā;
- lietojat vielu uz ražojumiem un procesiem orientētai pētniecībai un tehnoloģiju izstrādei (*PPORD*) un pietiekami kontrolējat riskus.

Pakārtotā lietotāja ķīmiskās drošības ziņojumu varat iesniegt *ECHA* tīmekļa vietnes lapās pakārtotajiem lietotājiem.

KĀDI TERMIŅI MAN JĀIEVĒRO?

REACH regulā ir noteikti precīzi pakārtoto lietotāju pienākumu izpildes termiņi (1. attēls). Jums jārikojas nekavējoties.

Dokumentējiet, ko esat izdarījis un ko plānojat darīt, lai nodrošinātu kvalitatīvu izpildi.

KUR VARU SAŅEMT PAPILDU INFORMĀCIJU UN ATBALSTU?

Valstu *REACH* palīdzības dienesti piedāvā praktiskus ieteikumus vietējās valodās:

» <http://echa.europa.eu/nationalhelp/>

Informāciju un atbalstu sniedz nozaru asociācijas, piemēram, Ķīmisko vielu pakārtoto lietotāju koordinācijas grupa (*DUCC*) un *Cefic*.

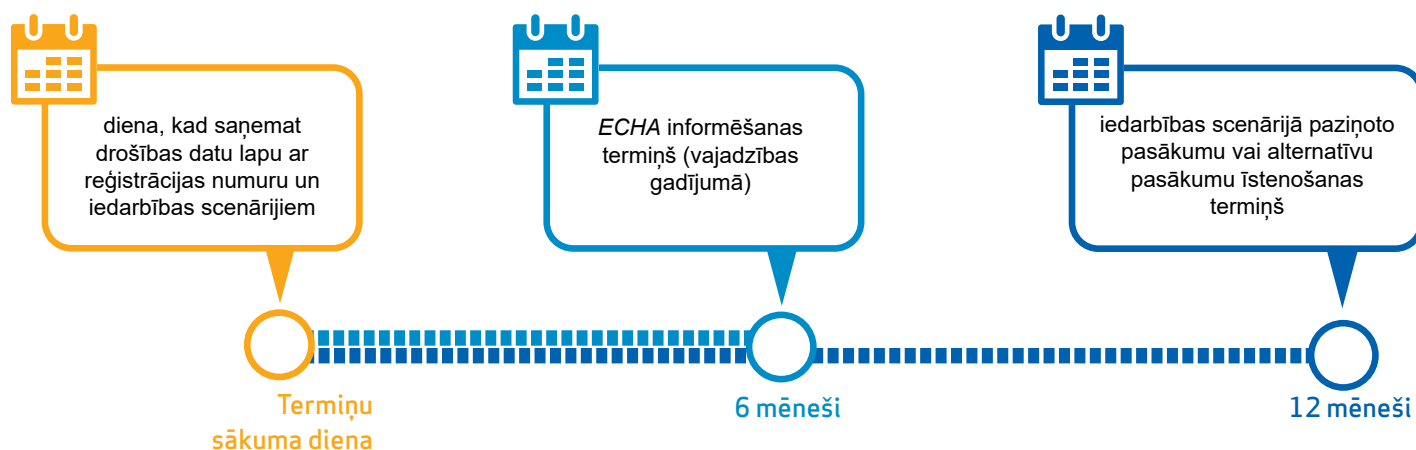
ECHA pakārtotajiem lietotājiem nodrošina plašu atbalstu un vadlīnijas:

» <http://echa.europa.eu/downstream>

Plašāka informācija par šo tematu ir pieejama interaktīvajā e-ceļvedī 1 par drošības datu lapām un iedarbības scenārijiem un praktiskajā rokasgrāmatā Nr. 13 "Kā pakārtotajiem lietotājiem rīkoties ar iedarbības scenāriju":

» <https://echa.europa.eu/practical-guides>

1. attēls. *REACH* regulā noteiktie pakārtoto lietotāju pienākumu izpildes termiņi

**DOWNSTREAM
USERS**

